

לקט ידיעות – אפריל 2019

מנחת התכנית: אליים (מילי) עו"ד פנינה שרביט ברנד

רכז התכנית: עו"ד אורי בארי

צוות המחקר: ספי בקר, קרן גוטמן, עינב דחן, אבישג טל, עמוס עצמון ודאלי שרגיי

◆ ידיעות מתוך ישראל

◆ ידיעות בינלאומיות שקשורות לישראל

◆ ידיעות בינלאומיות

ידיעות מתוך ישראל

פסיקה

בג"ץ דחה עתירה שהוגשה כנגד החלטת המדינה על הריסת בית משפחת המפגע שביצע את הפיגועים בעפרה ובגבעת אסף.

פסק הדין ניתן ב-11 באפריל. בג"ץ 2356/19 סוהיר ברגותי נ' המפקד הצבאי לאזור הגדה המערבית.

בג"ץ דחה, ברוב דעות, עתירה שהוגשה כנגד החלטת המדינה על הריסת בית המפגע שרצח את אורי אנסבכר ז"ל. **השופט קרא, בדעת מיעוט**, ציין כי לאור מצבו הנפשי של המפגע, התנערות המשפחה ממעשיו, והעובדה כי צו ההריסה הוצא גם לדירתו של המפגע וגם לדירת הוריו, הדבר חורג מן המידה הנדרשת לצורך השגת תכלית ההרתעה ומגיע כדי ענישה קולקטיבית אסורה. פסק הדין ניתן ב-11 באפריל. **[בג"ץ 2322/19 עטייה רפאעיה נ' המפקד הצבאי לאזור הגדה המערבית.](#)**

בג"ץ דחה עתירה שהוגשה כנגד החלטת המדינה על הריסת בית המפגע שביצע את הפיגוע המשולב באריאל שבו נרצחו סמ"ר גל קיידאן והרב אחיעד אטינגר ז"ל. פסק הדין ניתן ב-16 באפריל. **[בג"ץ 2492/19 אמין יוסף אבו לילה נ' אלוף פיקוד המרכז.](#)**

בג"ץ דחה עתירות שהוגשו על ידי פלסטינים כנגד צו המאפשר הליך הריסה מזורז של מבנים לא חוקיים ביו"ש.

ב-30 באפריל דחה בג"ץ שלוש עתירות שהוגשו על ידי פלסטינים כנגד צו בדבר סילוק מבנים חדשים באזור יהודה ושומרון שהוציא מפקד כוחות צה"ל, אשר מאפשר הליך מזורז להריסת מבנים בלתי חוקיים. נטען כי הצו מפר את המשפט הבינלאומי האוסר לשנות את הדין המקומי בשטח המוחזק בתפיסה לוחמתית וכן כי הוא מפלה בין האוכלוסייה היהודית לבין האוכלוסייה הערבית, מאחר שנכללה בו הוראה המוציאה מתחולתו למעשה את ההתנחלויות וכן מאחר שהמדינה אינה מקדמת תכניות מתאר לפלסטינים באזור C. בית המשפט (מפי השופט מינץ) קבע כי על פי החוק הירדני הקיים ניתן הסדר המתאים לטיפול נקודתי בבניה ללא היתר אך לא להתמודדות עם בנייה בהיקף נרחב כפי שזו נעשית בשנים האחרונות, וכי בסמכותו של המפקד הצבאי להוציא צו כאמור על מנת להבטיח את קיומו של הסדר הציבורי אל נוכח המציאות המשתנה. כן נקבע כי ההסדר שנקבע הוא סביר ומידתי. בית המשפט ציין כי אכיפת הצו במהלך השנה הראשונה תתקיים במתכונת של "פיילוט" ותהיה מוגבלת למקרים אשר נעדרים היתכנות תכנונית להוצאת היתר בנייה כדין, וכי מימושו של הצו מוגבל למקרים בהם לא חלפו למעלה משישה חודשים ממועד סיום העבודות או למעלה משלושים יום ממועד אכלוסו של המבנה, ויש בהגברת פעולות האכיפה בשלב בו הבינוי נמצא בראשיתו כדי לצמצם את הפגיעה במפר. בית המשפט קבע כי העותרים לא הראו תשתית עובדתית התומכת בטענתם לאפליה וציין כי לאחר יישומו של הצו, יהיה ניתן לבחון טענה זו. כן צוין כי המדינה התחייבה לבטל את הסעיף בצו שיצר קושי ליישמו על היישובים היהודיים. **השופט עמית** הסכים וציין כי נוכח התחייבות המדינה לבצע "פיילוט" ליישום הצו, יש להמתין ולראות איך ייושם ואז לבחון את הטענה לאכיפה סלקטיבית של הצו.

פסק הדין ניתן ב-30 באפריל. **[בג"ץ 4588/18 אגודת "סנט-איב" המרכז הקתולי לזכויות אדם נ' המפקד הצבאי הגדה המערבית.](#)**

בג"ץ דחה עתירה לנקיטת צעדי אכיפה כנגד בנייה בלתי חוקית של פלסטינים בסמוך ליישוב אלפי מנשה, בשל אי-מיצוי הליכים, תוך שמירת זכויות העותרת. פסק הדין ניתן ב-11 באפריל. **[בג"ץ 1509/17 רגבים נ' שר הביטחון.](#)**

בג"ץ דחה עתירה שהוגשה על ידי מרדכי ואנונו לביטול הגבלות שהוטלו עליו לאחר שחרורו מהכלא בשנת 2004.

פסק הדין ניתן ב-11 באפריל. [בג"ץ 8927/18 מרדכי ואנונו נ' היועץ המשפטי לממשלה](#).

בית המשפט המחוזי, בשבתו כבית משפט לעניינים מנהליים, דחה עתירה שהוגשה כנגד החלטת שר הפנים שלא להאריך את אשרת השהייה והעבודה של עומר שאקיר, המשמש כמנהל נציגות Human Rights Watch בישראל, בשל פעילותו ותמיכתו בפעילות חרם כנגד מדינת ישראל.

פסק הדין ניתן ב-16 באפריל. [עתי"מ 36759-05-18 Human Rights Watch נ' שר הפנים](#).

בית המשפט המחוזי גזר 5 ו-4.5 שנות מאסר על שתי צעירות מהיישוב הבדואי לקיה אשר הורשעו בעבירות נגד ביטחון המדינה במסגרת פעילותן בארגון דאע"ש.

פסק הדין ניתן ב-16 באפריל. [תפ"ח 16522-01-18 מדינת ישראל נ' אל אסד](#).

ידיעות בינלאומיות שקשורות לישראל

בית משפט פדרלי בטקסס הוציא צו מניעה זמני לחוק האוסר על עובדי ציבור לתמוך בחרם על ישראל.

הצו הוצא ב-25 באפריל ([הצו](#) ; 27 באפריל, [הארץ](#)).

ידיעות בינלאומיות

דיני מלחמה

מועצת הביטחון של האו"ם אימצה החלטה הקוראת לנקיטת צעדים ממשיים למאבק באלימות מינית באזורי סכסוך.

ההחלטה אומצה ב-23 באפריל ([ההחלטה](#) ; 23 באפריל, [UN](#) ; 23 באפריל, [ASIL](#)).

מאבק בטרור

ערכאת ערעורים בארצות הברית ביטלה את החלטות בית הדין הצבאי בגואנטנמו שניתנו בשלוש וחצי השנים האחרונות בעניינו של עבד אל רחים אל נאסרי, אשר חשוד בתכנון הפיגוע במשחתת האמריקאית בשנת 2000, בשל ניגוד עניינים של יושב ראש הרכב השופטים שלא הובא לידיעת הצדדים.

ההחלטה ניתנה ב-16 באפריל ([ההחלטה](#)). ראו גם ניתוח ההחלטה וביקורת על בית הדין הצבאי: [סטיב ולאדק](#), 16 באפריל, [Lawfare](#) ; 16 באפריל, [Just Security](#).

ארצות הברית הכריזה על משמרות המהפכה של איראן כארגון טרור, וזאת כחלק המאמצים להגביר את הלחץ הבינלאומי על איראן.
ההכרזה פורסמה ב-8 באפריל ([ההכרזה](#)); 8 באפריל, [NY Times](#); 8 באפריל, [Washington Post](#);
15 באפריל, [Reuters](#); 9 באפריל, [CRS](#)).

משפט בינלאומי פלילי

ערכאת קדם המשפט של בית הדין הבינלאומי הפלילי דחתה את בקשת התובעת לחקור פשעי מלחמה באפגניסטן.

ב-12 באפריל דחתה ערכאת קדם המשפט של בית הדין את בקשת התובעת לפתוח בחקירה בעניין פשעי מלחמה ופשעים כנגד האנושות שבוצעו לכאורה באפגניסטן מאז שנת 2003 על ידי ארצות הברית, הטאליבן והכוחות האפגניים, וקבעה כי פתיחת החקירה "לא תשרת את האינטרסים של הצדק". בית הדין קבע כי יש לו סמכות לדון בפשעי המלחמה שבוצעו לכאורה באפגניסטן וכי יש יסוד סביר להניח שהפשעים שצוינו בבקשת התובעת אכן בוצעו. עוד קבע בית הדין כי ההליך קביל לאור התקיימותן של דרישת המשלימות והחומרה. זאת בהעדר הליכים מספקים לחקירת החשדות ונקיטת הליכים פליליים בעניינן, הן בארצות הברית והן באפגניסטן, ולאור חומרת המעשים, אשר כוללים, בין היתר: עינויים ויחס אכזרי, פגיעות בכבוד הפרט, אונס, רצח, שימוש במחבלים מתאבדים כנגד אוכלוסייה אזרחית והוצאות להורג. בית הדין ציין כי גם בהינתן קיומה של סמכות שיפוט וקבילות, עליו לבחון אם פתיחת החקירה תשרת את האינטרסים של הצדק: העמדה לדין בגין פשעי המלחמה החמורים ביותר, מניעת הימלטות מן הדין ומניעת מעשי זוועה המוניים. בית הדין התייחס לגורמים הבאים: הזמן הרב שעבר מאז פתיחת הבדיקה המקדמית בשנת 2006 ועד הגשת הבקשה לפתיחת חקירה בשנת 2017, וכן לכך שרוב פשעי המלחמה שצוינו בבקשה בוצעו בין השנים 2005-2015, דבר אשר מטיל בספק את האפשרות כי ראיות רלוונטיות עדיין קיימות; שיתוף הפעולה הלא מספק של הרשויות המקומיות עם התובעת אפילו בשלב הבדיקה המקדמית, והסבירות כי חוסר שיתוף הפעולה יגבר ככל שתפתח חקירה; היקף המשאבים שחקירה באפגניסטן תדרוש ביחס לאמצעים המוגבלים של בית הדין, אשר תוביל להסטת משאבים ופגיעה בחקירות בעלות סיכויי הצלחה גבוהים יותר. לאור זאת קבע בית הדין כי פתיחת חקירה לא תשרת את האינטרסים של הצדק, תוביל ליצירת אשליה בקרב הקורבנות, לתסכול ועוינות כלפי בית הדין ותפגע בעצם יכולתו למלא את תפקידו ([ההחלטה](#)); [הודעת בית הדין](#). לביקורת על ההחלטה ראו: [תגובת נשיאי אסיפת המדינות החברות לשעבר](#), 24 באפריל; [קווין וון הלר](#), 13 באפריל, [Opinio Juris](#); [מריה ווראקי](#), 26 באפריל, [EJIL: Talk](#); לדיון באפשרות לערער על ההחלטה ראו: [קווין וון הלר](#), 17 באפריל, [Opinio Juris](#); לניתוח המשמעויות ביחס לישראל ראו: [אלן בייקר](#), 30 באפריל, [JCPA](#)).

ברקע להחלטה נציין כי ב-15 במרץ [הודיע](#) מזכיר המדינה של ארצות הברית מייק פומפאו כי יוטלו מגבלות בקבלת ויזה על גורמים בבית הדין הפלילי הבינלאומי, שמעורבים בחקירת אזרחי ארצות הברית בנוגע לביצוע פשעי מלחמה, ובהמשך לכך ב-5 באפריל [ביטלה](#) ארצות הברית את ויזת הכניסה של התובעת הראשית בבית הדין הפלילי הבינלאומי (ראו דיון בשאלת ההשפעה של שילת הוויזה על החלטת בית הדין: [אלכס וייטינג](#), 12 באפריל, [Just Security](#)).

ערכאת קדם המשפט של בית הדין הבינלאומי הפלילי אשר דנה בעניינו של סיף אל-אסלאם קדאפי, בנו של שליט לוב לשעבר מועמר קדאפי, קבעה כי קבלת חנינה ממדינה אינה מונעת בהכרח את המשך ההליך בבית הדין. על החלטת בית הדין הוגש ערעור. ההחלטה ניתנה ב-5 באפריל ([ההחלטה](#) ; 5 באפריל, [הודעת בית הדין](#) ; 20 במאי, [הערעור](#)).

סנקציות

ארצות הברית הודיעה על ביטול הפטור שניתן למספר מדינות להמשיך ביבוא נפט מאיראן על אף הסנקציות שהוטלו עליה בשנה שעברה. ההודעה פורסמה ב-22 באפריל ([ההודעה](#) ; 22 באפריל, [NY Times](#) ; 22 באפריל, [Reuters](#). ראו גם ניתוח וביקורת על ההחלטה: [סוזן מלוני](#), 25 באפריל, [Lawfare](#)).

ארצות הברית הטילה סנקציות על גורמים הקשורים לחיזבאללה. הסנקציות הוטלו ב-24 באפריל ([הודעת משרד האוצר](#)).

סייבר וטכנולוגיה

האיחוד האירופי העביר תקנות בנוגע לאחריות חברות אינטרנט על הסרת תוכן טרוריסטי מהרשת. התקנות אומצו ב-17 באפריל ([התקנות](#) ; 17 באפריל, [הודעת האיחוד האירופי](#) ; 17 באפריל, [The Verge](#)).

אוסטרליה העבירה חוק נגד אלימות באינטרנט במסגרתו ניתן יהיה להטיל קנסות על חברות, בין היתר פייסבוק ויוטיוב, אשר לא יסירו במהירות תוכן אלים שמופיע באתר שלהן. החוק עבר ב-3 באפריל ([החוק](#) ; 3 באפריל, [NY Times](#) ; 4 באפריל, [Guardian](#). ראו גם ניתוח וביקורת על החוק: [דיוויד סאליבן](#), 9 באפריל, [Just Security](#)).

התפתחויות מדיניות

האיחוד האירופי דחה את ביצוע הברקזיט ל-31 באוקטובר. ההודעה על הדחייה פורסמה ב-10 באפריל (10 באפריל, [NY Times](#) ; 11 באפריל, [Guardian](#)).

ענייני הגירה

התובע הכללי של ארצות הברית, ויליאם בר, פרסם הנחיות בנוגע לשחרור מבקשי מקלט בערבות במסגרתן קבע כי בשונה מהנוהג הקיים, בית המשפט לענייני הגירה לא יוכל להורות על שחרור מבקשי מקלט בערבות וכי סמכות זאת תהיה נתונה למחלקה לביטחון המולדת. ההנחיות פורסמו ב-16 באפריל ([התנחיות](#)); 17 באפריל, [NY Times](#); 17 באפריל, [Washington Post](#); 17 באפריל, [Guardian](#).

משפט בינלאומי כללי

נציבות האיחוד האירופי פתחה בהליך הפרה נוסף בבית הדין האירופי לצדק נגד פולין לאור המדיניות החדשה של הממשלה אשר פוגעת לטענתה בעיקרון עצמאות השופטים. ההליכים נפתחו ב-3 באפריל ([הודעת האיחוד האירופי](#)). ראו גם ניתוח האפקטיביות של ההליך: [מליסה הופר](#), 10 באפריל, [Just Security](#).

בית המשפט העליון הבריטי קבע כי יש לו סמכות לדון בתביעה נזיקית בגין הפרת זכויות אדם שהוגשה על ידי אזרחים מזמביה כנגד חברת הבת שפעלה בזמביה וכן כנגד חברת האם הבריטית. ההחלטה ניתנה ב-10 באפריל ([ההחלטה](#)); 10 באפריל, [הודעת בית המשפט](#). ראו גם ניתוח ההחלטה ביחס להגנה על זכויות האדם: [לורה גרין ודיוויד המר](#), 24 באפריל, [EJIL: Talk](#).

הטריבונל הבינלאומי למשפט הים (ITLOS) קבע כי איטליה הפרה את אמנת הים עקב תפיסת ספינה פנמית בגין עבירות של הברחה ומיסוי שבוצעו בים הפתוח, ופסק כי עליה לשלם פיצויים. ההחלטה ניתנה ב-10 באפריל ([ההחלטה](#)); 17 באפריל, [ASIL](#).

ארגון הסחר הבינלאומי קבע כי המגבלות שהטילה רוסיה על העברת סחורות אוקראיניות דרך שטח הוטלו בהתאם לדין הבינלאומי. ההחלטה ניתנה ב-5 באפריל ([ההחלטה](#)); 25 באפריל, [ASIL](#).

ממשל טראמפ

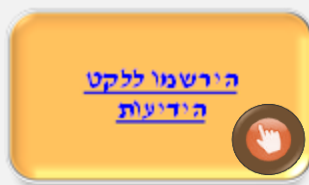
התובע הכללי של ארצות הברית, ויליאם בר, פרסם את הדוח השלם של החוקר המיוחד רוברט מולר על ההתערבות הרוסית בבחירות לנשיאות בשנת 2016. הדוח פורסם ב-18 באפריל ([הדוח](#)). ראו גם ניתוחים שונים של הדוח: [איתי ברון ותהילה אלטשולר](#), 15 במאי, [INSS](#); [גיוש בלקמן](#), 19 באפריל, [Lawfare](#); [ריאן גודמן](#), 29 באפריל, [Just Security](#).

הנשיא טראמפ הטיל וטו על החלטה משותפת שאושרה בבית הנבחרים ובסנאט להפסיק את מעורבות ארצות הברית בלחימה בתימן, תחת הקואליציה בהובלת סעודיה. הווטו הוטל ב-16 באפריל ([הודעת הנשיא](#)); 13 במרץ, [החלטה בקונגרס](#); 17 באפריל, [Guardian](#); 16 באפריל, [NY Times](#). ראו גם ניתוח משמעות הטלת הווטו: [סקוט אנדרסון](#), 18 באפריל, [Lawfare](#). כמו כן, ראו ניתוח היחסים הביטחוניים בין ארצות הברית וסעודיה במרוצת השנים: [אליזבת אלן](#), 25 באפריל, [Lawfare](#).

בית משפט פדרלי בארצות הברית הוציא צו מניעה כנגד מדיניות הנשיא טראמפ במסגרתה הוחלט כי מבקשי מקלט ישארו במקסיקו עד להכרעה בבקשתם. הצו הוצא ב-8 באפריל ([הצו](#)). ראו גם ניתוח הצו: [אנדרו פטרסון](#), 9 באפריל, [Lawfare](#).

משרד ראש המודיעין הלאומי פרסם את דוח השקיפות השנתי ביחס לשימוש הממשל האמריקאי בסמכויות ביטחון לאומי בשנת 2018. הדוח פורסם ב-1 במאי ([הדוח](#)).

[לקט הידיעות "משפט וביטחון לאומי" מתפרסם אחת לחודש. \[צפו בלקטי הידיעות הקודמים\]\(#\).](#)

*אם נתקלתם בבעיה בהרשמה, ניתן להירשם על ידי שליחת שם מלא וכתובת דוא"ל ל- lawans@inss.org.il

ניתן למצוא אותנו ב:

© 2017 כל הזכויות שמורות

התכנית למשפט וביטחון לאומי, INSS